МЕДИЧНЕ ПРАВО УКРАЇНИ: ТЕНДЕНЦІЇ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Гревцова Радмила Юріївна
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри адміністративного права,
директор Навчально-наукового центру медичного права
юридичного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка



Останнє десятиліття позначилося інтенсивним розвитком в Україні медичного права як утворення в системі права, науки, навчальної дисципліни і сфери юридичної практики. Напрями розвитку медичного права України, окреслені на етапі його становлення, залишаються визначальними і досі [1, с. 11]. Водночас деякі тенденції, актуалізовані глобалізаційними та євроінтеграційними процесами, потребують особливої уваги.

1. Зростання ролі громадського здоров'я і розвиток права громадського здоров'я (Public Health Law).

Чимало викликів, пов'язаних з глобалізацією (поширення інфекційних захворювань, хронічних неінфекційних захворювань, викликаних неправильним способом життя, тощо) належать до сфери громадського здоров'я (Public Health), яке, за визначенням ВООЗ, має відношення до усіх організованих заходів (як державних, так і приватних), що здійснюються з метою профілактики захворювань, зміцнення здоров'я та продовження тривалості життя на рівні населення [2]. Визначаючи поняття громадського здоров'я, дослідники роблять акцент на колективних зусиллях усього суспільства, їх організованому характері та спрямованості на забезпечення умов, за яких люди можуть бути здоровими, що, зокрема, передбачає попередження, виявлення та протидію загрозам для здоров'я населення (Turnock, 2009) [3, p. 517].

Найкраще уявлення про громадське здоров'я дають його функції та коло проблем, якими опікується громадське здоров'я.

До функцій громадського здоров'я на сучасному етапі його розвитку належать: дослідження стану здоров'я та добробуту населення; моніторинг загроз для здоров'я та надзвичайних ситуацій; захист здоров'я, зокрема від

© Гревцова Р.Ю.

ризиків, пов'язаних з довкіллям, виробничих ризиків, забезпечення безпеки харчових продуктів тощо; зміцнення здоров'я, в тому числі вжиття заходів, спрямованих на вирішення соціально-детермінованих проблем та нерівності у питаннях здоров'я; профілактика захворювань, в т.ч. рання діагностика; забезпечення належного управління у сфері охорони здоров'я; залучення суспільства до вирішення питань, пов'язаних з охороною здоров'я, та інші [4].

Протягом XX століття, завдяки розвитку громадського здоров'я, вдалося наблизитися до вирішення цілої низки проблем, пов'язаних зі здоров'ям населення та окремих його груп. Так, наприклад, "Mobility and Mortality Weekly Report" (1999), за результатами аналізу опублікованих звітів відзначено такі 10 найвизначніших досягнень громадського здоров'я, здійснених протягом 1900-1999 рр. у США: вакцинація, безпека автомобільного транспорту, більш безпечні умови праці, контроль над інфекційними захворюваннями, зменшення смертності від серцево-судинних захворювань та інсультів, здоровіші матері і новонароджені, планування сім'ї, фторування води, визнання споживання тютюну ризиком для здоров'я [5]. На сучасному етапі проблеми, які знаходяться у фокусі уваги громадського здоров'я в розвинених країнах, включають: зростання захворюваності на хронічні неінфекційні хвороби, появу нових інфекційних захворювань, біотероризм, проблеми психічного здоров'я та сексуального здоров'я тощо [6, p. 5].

В Україні спектр проблемних питань, що належать до «сфери відповідальності» громадського здоров'я, є досить широким. Низка найбільш актуальних питань, у яких здійснюватиметься співробітництво між Україною та Європейським Союзом, охоплені Главою 22 Угоди про асоціацію. Йдеться про зміцнення системи охорони здоров'я та її потенціалу, зокрема шляхом впровадження реформ, подальшого розвитку первинної медико-санітарної допомоги та навчання персоналу; попередження і контроль над інфекційними хворобами; попередження і контроль за неінфекційними хворобами шляхом обміну інформацією та кращими практиками; якість та безпечність субстанцій людського походження та інформацію і знання в галузі охорони здоров'я, зокрема, керуючись підходом «охорона здоров'я у всіх політиках держави» [7].

Неабияке значення для розвитку громадського здоров'я має правове регулювання відносин, що складаються у цій сфері.

Підкреслюючи провідну роль держави та її органів влади у процесі організації та здійснення заходів щодо охорони здоров'я населення, український учений З.С. Гладун відзначає і важливість ролі громадянського суспільства та його головного елемента – людини [8, с. 35-37]. Відповідно, зростає

необхідність належного визначення правових засад їх взаємодії, спрямованої на забезпечення належного рівня громадського здоров'я і досягнення справедливого балансу інтересів суспільства щодо охорони громадського здоров'я та прав і свобод людини.

Зазначене зумовило появу і розвиток права громадського здоров'я (Public Health Law) як окремого напряму правових досліджень і навіть утворення в системі права.

У запропонованій відомим дослідником Л. Гостіном (L. Gostin, 2008) дефініції права громадського здоров'я робиться акцент на визначенні ним функцій та обов'язків держави (у співробітництві з її партнерами – закладами охорони здоров'я, бізнесом, громадами, засобами масової інформації, академічними колами) щодо забезпечення умов для зміцнення здоров'я населення, а також підстав і меж обмеження державою прав і охоронюваних законом інтересів особи в інтересах суспільства. Основною функцією права громадського здоров'я, за Л. Гостіном, є сприяння досягненню найвищого можливого рівня фізичного і психічного здоров'я населення, у відповідності із цінностями соціальної справедливості [9, p. 4].

Враховуючи необхідність належного інституційного забезпечення розвитку громадського здоров'я та удосконалення державно-правового регулювання відносин у цій сфері, поряд із цивільно-правовою складовою, все більшої ваги набирає адміністративно-правова складова медичного права.

2. «Розширення обріїв» медичного права. Розвиток права охорони здоров'я (Health Law).

Сам концепт медичного права також зазнає змін.

Якщо раніше медичне право здебільшого фокусувалося на відносинах, що виникають між лікарем і пацієнтом з приводу надання медичної допомоги, то останнім часом все більше уваги приділяється і питанням правового регулювання організації охорони здоров'я [10, с. 31].

Існує тенденція щодо «розширеня обріїв» медичного права, розвитку медичного права в його широкому розумінні, тобто як права охорони здоров'я.

Поняття «охороноздоровче право», або «право охорони здоров'я» (Health Law) все частіше з'являється у науковому обігу як за кордоном, так і в Україні, і отримує дедалі більше прихильників. До предметної сфери охороноздоровчого права відносять власне медичне право, фармацевтичне право та правове забезпечення функціонування системи охорони здоров'я [11, с. 164].

На нашу думку, право охорони здоров'я слід розглядати як систему норм, що регулюють відносини, які виникають у зв'язку з організацією охорони

здоров'я, охороною громадського здоров'я, медичною діяльністю і фармацевтичною діяльністю. Ці сфери діяльності (насамперед, організація охорони здоров'я і охорона громадського здоров'я) певною мірою перетинаються. Нерідко певні відносини важко віднести тільки до однієї сфери (наприклад, відносини щодо проведення клінічних досліджень лікарських засобів – тільки до медичної чи тільки до фармацевтичної діяльності). І – головне – усі ці відносини мають «спільний знаменник»: спрямованість на досягнення найвищого можливого рівня індивідуального і громадського здоров'я.

3. Формування «глобального права охорони здоров'я» (Global Health Law).

Відповіддю на глобалізаційні виклики став новий концепт, який обстоює дедалі більше дослідників, – «глобальне право охорони здоров'я» (Global Health Law), яке є відмінним від міжнародного права охорони здоров'я.

Л. Гостін та А. Тейлор (L. Gostin & A. Talor, 2008) визначають глобальне право охорони здоров'я як галузь, що охоплює правові норми, необхідні для створення умов для досягнення людьми найвищого можливого рівня фізичного і психічного здоров'я. Ця галузь покликана сприяти поведінці, спрямованій на охорону здоров'я, з боку ключових гравців, що значною мірою впливають на громадське здоров'я, включаючи міжнародні організації, уряди, бізнес-структури, фундації, ЗМІ, громадянське суспільство [12]. Отже, суб'єктний склад глобального права охорони здоров'я є значно ширшим за суб'єктний склад міжнародного права.

Слід відзначити, що формування глобального права охорони здоров'я несе в собі і нові можливості, зокрема зростання впливу громадянського суспільства, і серйозні виклики, а саме ризик того, що через розширення кола «гравців» на міжнародно-правовій арені за рахунок, наприклад, транснаціональних корпорацій чи філантропічних фундацій, епоха лікарського патерналізму може змінитися епохою фінансового та ідеологічного домінування суб'єктів, що керуватимуться своїми бізнесовими інтересами чи філософськими поглядами засновників [13, p. 458]. Тому концепт глобального права охорони здоров'я потребує і подальшого правового дослідження, і окреслення етичних дороговказів.

4. Поглиблення взаємозв'язку між правом охорони здоров'я та біоетикою.

За кілька десятиліть свого існування біоетика сформувалася як «міст», що єднає природничі та гуманітарні науки, біологічні факти й людські цінності, теорію і практику» [14, с. 15] з метою визначення засад поводження з тим, що,

за Ван Ранселером Поттером, є «небезпечним знанням» [15, с. 79], для «виживання людини і поліпшення життя» [15, с. 9].

Предметні сфери одного з провідних напрямів біоетики – етика ставлення до людських істот – і права охорони здоров'я значною мірою співпадають [16, с. 21]. З огляду на необхідність збереження людської ідентичності, забезпечення поваги до людської гідності та наявність «біоетичного виміру» питань, що підлягають вирішенню законодавцем або судом, збільшується вплив біоетики на право охорони здоров'я. Деякі дослідники звертають увагу на «біоетизацію» законодавства і права зарубіжних країн у певних галузях, наприклад, у галузі кримінального права, та її необхідність в Україні [17, с. 140-145].

Серед біоетичних питань, що опиняються на порядку денному права охорони здоров'я, слід особливо відзначити визначення моменту початку життя людини, пренатальну діагностику, генну інженерію, штучне переривання вагітності (аборти), застосування допоміжних репродуктивних технологій, трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людині, проблеми вмирання і смерті, проведення біомедичних експериментів за участю людини, використання нанотехнологій, етичні проблеми розподілу обмежених ресурсів системи охорони здоров'я тощо.

З огляду на глобалізацію і пов'язані з нею процеси (запозичення певних практик, етична допустимість яких оцінюється неоднозначно, «медичний туризм»), належний вибір прийнятних для суспільства рішень кожної із вказаних вище проблем потребує урахування усієї сукупності етичних і правових аспектів.

Варто звернути увагу і на вплив права охорони здоров'я на біоетику. Так, наприклад, за вірним спостереженням авторів видання «Медична етика», дозволеність певної практики законодавством «сигналізує людям, що ця практика розумна (хоча й за певних обставин), всупереч тому, що раніше подібні речі вважалися тяжким моральним гріхом» [18, с. 351].

Слід відзначити, що у багатьох країнах світу біоетичні норми стають ефективним регулятором здебільшого тоді, коли вони перетворюються на норми права [16, с. 21]. Важливість біоетичних питань, які розв'язуються за допомогою права, визначає високий ступінь відповідальності нормотворця перед суспільством.

На нашу думку, у майбутньому відбуватиметься подальша «біоетизація» права охорони здоров'я і, навпаки, хоча і меншою мірою, «юридизація» біоетики. Стимулом для останньої, серед інших, буде практика міжнародних судових інституцій.

5. Поглиблення зв'язку між правом охорони здоров'я та правами людини. Оцінка біомедичних та управлінських рішень в охороні здоров'я, що знаходяться в полі зору права охорони здоров'я та біоетики, з позицій дотримання прав людини.

Останнім часом, з розвитком міжнародно-правових і національних механізмів захисту прав людини у сфері охорони здоров'я, тісний зв'язок між медичним правом (правом охорони здоров'я) і правами людини стає все більш очевидним. Відомі британські вчені Я. Кеннеді та Е. Граб (I. Kennedy & A. Grubb, 2000) навіть висловили переконання у тому, що медичне право є підгалуззю «права прав людини» (Human Rights Law) [19, p. 3]. Вітчизняні дослідники С. Стеценко, В. Стеценко та І. Сенюта вважають, що «права населення в галузі охорони здоров'я» є підгалуззю медичного права як окремої галузі права, а права людини в галузі охорони здоров'я є важливим елементом загальної частини системи медичного права як учбової дисципліни [20, с. 22-23].

Безперечно, проблеми співвідношення медичного права (права охорони здоров'я) і «права прав людини» потребують грунтовного дослідження в межах окремої праці. Наразі звернемо увагу на деякі тенденції і перспективи взаємодії прав людини і права охорони здоров'я, а також «праволюдинної» оцінки біомедичних та управлінських рішень в охороні здоров'я, які, спираючись на світовий досвід, впливатимуть на розвиток правовідносин у сфері охорони здоров'я в Україні.

Насамперед відбуватиметься подальша концептуалізація «праволюдинного» підходу до питань охорони здоров'я, який проявляє себе в наданні засобів для імплементації принципів прав людини у політики, програми та конструкцію системи охорони здоров'я, а також в адвокації шляхом сприяння внесенню необхідних змін до законодавства, звернень до суду та соціальної мобілізації [21, p. iii].

Значна увага має бути приділена визначенню структури і змісту прав людини у сфері охорони здоров'я. Необхідно відзначити, що права людини в охороні здоров'я не обмежуються правами пацієнтів. Більш того, права пацієнтів мають «праволюдинний» вимір, коли йдеться про них скоріше як про похідні від концепту людської гідності, ніж про права суб'єкта споживчих правовідносин [22].

Є всі підстави вважати, що права пацієнта як права людини залишатимуться в центрі уваги громадянського суспільства. Попри те, що на цей час законодавство України передбачає переважну більшість прав пацієнтів,

визнаних на європейському рівні, чимало проблем захисту прав пацієнтів ще потребують законодавчого вирішення. Зокрема, конче необхідним є належне закріплення механізму захисту прав пацієнтів [10, с. 31]. Це має неабияке значення для задоволення потреб населення у якісному медичному обслуговуванні та сприяння входженню України в європейський охороноздоровчий простір.

Слід відзначити, що права людини у сфері охорони здоров'я включають і основні права працівників галузі охорони здоров'я (право на належні умови праці, на свободу об'єднання, на належну правову процедуру) [22], забезпечення яких є необхідною умовою належного функціонування системи охорони здоров'я та запорукою захищеності прав пацієнта [23, с. 32]. На нашу думку, інститути правового статусу пацієнта та правого статусу медичного і фармацевтичного працівника очікує інтенсивний розвиток.

Окремо слід звернути увагу на розвиток права на здоров'я (right to health) як права людини в контексті основоположних передумов здоров'я, свобод та можливостей, визначених у публікації «Виклад фактів № 31» Управління Верховного комісара ООН з прав людини та ВООЗ [24]. Сприяння створенню належних законодавчих умов для розвитку цих складових є важливим завданням вітчизняного права громадського здоров'я.

У «праволюдинному» аспекті будуть розглядатися й проблеми, що знаходяться у «сфері відповідальності» медичного права та біоетики. Йдеться, зокрема, про оцінку можливості застосування нових біомедичних та інформаційних технологій на предмет відповідності принципам біоетики та правам людини.

У цьому плані звертає на себе увагу визначення змісту прав людини з позицій тлумачення прав людини у спосіб, який дозволяє досягти найвищої можливої якості життя. На наш погляд, цей тренд можна вважати позитивним за умови, що вирішення правових питань, пов'язаних із застосуванням нових біомедичних та інформаційних технологій, не відбуватиметься на користь дозволення практик, ризикованих або небезпечних для збереження ідентичності людства.

Актуальною залишатиметься проблема «приватизації наукового знання», зокрема у сфері медицини і фармації, та ускладнення користування певними правами (правом доступу до медичної допомоги, правом на інновації тощо) [25, с. 36].

Важливу роль у пошуку законодавчих рішень проблем, що знаходяться у полі зору права охорони здоров'я, відіграватиме практика Європейського Суду з

прав людини, яка протягом останніх років торкнулася досить широкого кола біоетичних питань (репродуктивних прав, застосування допоміжних репродуктивних технологій, асистованого самогубства, згоди на медичне втручання тощо) [26], а також призвела до поширення позитивних зобов'язань держави на сферу охорони здоров'я, поставивши питання про гарантії медичного обслуговування, відповідальність держави за смерть пацієнтів та інші [27, с. 15].

На завершення відзначимо, що медичне право стає світоглядною галуззю науки і практичної діяльності. З огляду на це надзвичайно важливим є підвищення уваги до його розвитку та подальша інтеграція зусиль представників медичної і юридичної спільноти, для яких медичне право виявилося об'єднавчим концептом.

Список використаних джерел:

1. Гревцова Р.Ю. Медичне право України: сучасний стан і перспективи розвитку / Р.Ю. Гревцова // Перший Всеукраїнський конгрес з медичного права і соціальної політики 14-15 квітня 2007 року, м. Київ: Збірник тез доповідей (Науково-практичне видання) / Упор. к.ю.н. Гревцова Р.Ю., д.м.н. Степаненко А.В. – Київ: Видавничий дім «Авіцена», 2007. – 96 с. – С. 9-11.

2. "Public Health." World Health Organization, 2014 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.who.int/trade/glossary/story076/en/ .

3. Turnock, Bernard J. Public Health: What It Is and How It Works / Bernard J. Turnock. – 4th ed. – Sudbury, Mass.: Jones and Bartlett Learning, 2009. - 534 p.

4. "The 10 Essential Public Health Operations." World Health Organization, Regional Office for Europe, 2014 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.euro.who.int/en/health-topics/Health-systems/public-health-services/policy/the-10-essential-public-health-operations .

5. "Ten Great Public Health Achievements – United States, 1900-1999." Centers for Disease Control and Prevention, 1999, Morbidity and Mortality Weekly Report, 8 (12); 241-243 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.cdc.gov/mmwr/preview/mmwrhtml/00056796.htm .

6. "Public health in Austria: An analysis of the status of public health," edited by J. Ladurner, M. Gerger, W.W. Holland, E.Mossialos, S. Merkur, S. Stewart, R. Irwin and J. Soffried. World Health Organization, 2011, on behalf of the European Observatory on Health Systems and Policies, 355 p. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0004/153868/e95955.pdf .

7. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine-EU_Association_Agreement_%28body%29.pdf .

8. Гладун З.С. Адміністративно-правове регулювання охорони здоров'я населення в Україні: монографія. / З.С. Гладун – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 720 с.

9. Gostin, Lawrence O. Public health law: Power, duty, restraint. / Lawrence O. Gostin. – 2nd ed. – Berkeley: University of California Press, 2008, 800 p.

10. Гревцова Р.Ю. Тенденції розвитку медичного і фармацевтичного права в Україні / Р.Ю. Гревцова // Другий Всеукраїнський конгрес з медичного права, біоетики і соціальної політики з міжнародною участю 14-15 квітня 2011 р., м. Київ: Збірник тез доповідей (Науково-практичне видання) / Упор. к.ю.н. Гревцова Р.Ю., д.м.н. Степаненко А.В. – Київ: Видавництво «КІМ», 2011. – 132 с. – С. 31-32.

11. Рогова О.Г. Концептуальні засади розвитку охороноздоровчого права та законодавства України про охорону здоров'я / О.Г. Рогова // Часопис Академії адвокатури України. – 2014. – № 1. – С. 163-164 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Chaau_2014_1_39.pdf .

12. Gostin, Lawrence O. and Talor, Allyn L, "Global Health Law: A Definition and Grand Challenges" (2008). O'Neill Institute Papers, Paper 14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://scholarship.law.georgetown.edu/ois_papers/14/ .

13. Wattad, Mohammed S. & Hrevtsova, Radmyla Yu., "Reflections on International Medical Law" (2011). The International Journal "Medicine and Law," 30 (4): 449-460.

14. Пустовит С.В. Глобальная биоэтика: становление теории и практики (философский анализ). / С.В. Пустовит – К.: Арктур – А, 2009. – 342 с.

15. Поттер Ван Ранселер. Биоэтика: мост в будущее / Ван Ранселер Поттер; под ред. С.В. Вековшининой, В.Л. Кулиниченко. – Киев: 2002. – 216 с.

16. Гревцова Р.Ю. Актуальні питання співвідношення і взаємодії біоетики і медичного права: досвід України у світовому контексті / Р.Ю. Гревцова // III Национальний конгрес з біоетики з міжнародною участю 8-11 жовтня 2007, Київ, Україна. – Київ: 2007. – 208 с.

17. Триньова Я.О. Біоетичні проблеми кримінального права України: моногр. / Я.О. Триньова. – К.: Національна академія прокуратури України, 2014. – 398 с.

18. Кэмпбелл А. Медицинская этика: Пер. с анг.: Учеб. Пособие / Кэмпбелл А., Джилетт Г., Джонс Г.; под ред. Ю.М. Лопухина, Б.Г. Юдина – М.: ГЭОТАР-МЕД, 2004. – 400 с.

19. Kennedy, I. Medical Law. / Ian Kennedy, Andrew Grubb. – 3rd ed. – London: Butterworth, 2000, 2384 p.

20. Стеценко С.Г. Медичне право України: Підручник / Стеценко С.Г., Стеценко В.Ю., Сенюта І.Я.; за заг. ред. д.ю.н. проф.. С.Г. Стеценка. – К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. – 507 с.

21. Pan, H. Conceptualizing human rights application to health work: A typology of rights-based approaches to health. Berkley, 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://legalstudies.berkeley.edu/files/2013/07/Huiling-Pan-Sp13.pdf .

22. Cohen, J. & Ezer, T. “Human rights in patient care: A theoretical and practical framework,” Health and Human Rights Journal 2013, 15/2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.hhrjournal.org/2013/12/10/human-rights-in-patient-care-a-theoretical-and-practical-framework/ .

23. Гревцова Р.Ю. Правова охорона та захист прав медичних і фармацевтичних працівників: сучасний стан та перспективи вдосконалення. / Р.Ю. Гревцова // Міжнародна науково-практична конференція «Захист прав медичних і фармацевтичних працівників як запорука захищеності прав пацієнтів» 26-27 квітня 2013 року, м. Київ: Збірник тез доповідей / Упор. к.ю.н. Гревцова Р.Ю., д.м.н. Степаненко А.В. – Київ: ТОВ «ДКС центр», 2013. – 104 с.

24. Право на здоровье: Изложение фактов № 31. Верховный комиссар ООН по правам человека, Женева, 2008 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ohchr.org/documents/publications/factsheet31ru.pdf .

25. Catching the Wind – Human Rights, 2007. International Council on Human Rights Policy. Versoix, Switzerland [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/70E86D7816F1328CC1257449004B8564-ichrp-dec2007.pdf .

26. Bioethics and the case-law of the Court: Research report. Council of Europe / European Court of Human Rights, 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.coe.int (Case-law – Case-Law Analysis – Research Reports).

27. Бузаджі К.М. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод та питання медичного права в Україні / К.М. Бузаджі // Перший Всеукраїнський конгрес з медичного права і соціальної політики 14-15 квітня 2007 року, м. Київ: Збірник тез доповідей (Науково-практичне видання) / Упор.

к.ю.н. Гревцова Р.Ю., д.м.н. Степаненко А.В. – Київ: Видавничий дім «Авіцена», 2007. – 96 с. – С. 15-16.

У статті розглядаються тенденції і перспективи розвитку медичного права України в контексті глобалізаційних та євроінтеграційних процесів.

Розглядається питання розширення предметної сфери медичного права (права охорони здоров'я). Досліджується роль громадського здоров'я та певні особливості права громадського здоров'я. Звертається увага на проблеми формування «глобального права охорони здоров'я». Аналізуються деякі тенденції щодо зв'язку медичного права (права охорони здоров'я) з біоетикою та правами людини з урахуванням національної та міжнародної перспективи .

Ключові слова: медичне право, право охорони здоров'я, глобальнее право охорони здоров'я, право громадського здоров'я, права людини, біоетика.

В статье рассматриваются тенденции и перспективы развития медицинского права в контексте глобализационных и евроинтеграционных процессов.

Рассматриваются вопросы расширения предметной сферы медицинского (здравоохранительного) права. Исследуется роль общественного здоровья и определенные особенности права общественного здоровья. Обращается внимание на проблемы формирования «глобального здравоохранительного права». Аназируются некоторые тенденции относительно связи медицинского (здравоохранительного) права с биоэтикой и правами человека с учетом национальной и международной перспективы.

Ключевые слова: медицинское право, здравоохранительное право, глобальное здравоохранительное право, право общественного здоровья, права человека, биоэтика.

The article discusses the trends and prospects of the development of Medical Law of Ukraine under the conditions of globalization and Ukraine's European integration processes.

The extension of the scope of Medical Law (Health Law) is considered. The role of public health and certain peculiarities of Public Health Law are discussed. Attention is paid to the problems of formation of Global Health Law. Some trends of the interplay between Medical (Health) Law, Bioethics and Human Rights are analyzed accounting for the national and international perspective.

Keywords: Medical Law, Health Law, Global Health Law, Public Health Law, Human Rights, Bioethics.

© Гревцова Р.Ю.